

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik VI. št. 22

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, junij 2006

Druga razstava članov Društva Slovencev "Kredarica"

SLOVENIJA, OD KOD LEPOTE TVOJE

Topel junijski večer. Srbsko narodno gledališče je spet mesto srečanja ustvarjalcev članov Društva Slovencev "Kredarica", že drugič z naslovom "Slovenija, od kod lepote tvoje".

Srečajo se stari znanci, v srcu zatrepče nemir, a iz očesa zaplami sijaj, ker - zopet smo v domovini, ona je spet z nami in v nas. Zvoki valčka tiho odmevajo v avli, besede letijo in nasmeh zablešči na licu dragega znanca. Poleg tega pa še tisto neizbežno vprašanje: "Kako je v deželi, kdaj ste bili...?" in odgovor: "Jaz grem letos v Bohinj, Škofjo Loko, Ljubljano, Piran, Maribor, Kranjsko Goro..." V momentu izplavajo spomini, otroštvo, mladost, po neka solza skrita v kotu očesa in dobro znan občutek ljubezni staremu kraju. Iz te neizbežne in velike ljubezni je nastala tudi ta razstava, ki je ustvarjena s srcem in z željo, da se pokaže vsaj delček tistega, kar nosimo v sebi.

Otvoritev razstave "Slovenija, od kod lepote tvoje" je bila v petek 23. junija 2006, a trajala je do 26. junija 2006 v Srbskem narodnem gledališču v Novem Sadu. Otvoritev je poveljeval komorni mešani pevski zbor "Kredarica" s pesmimi "Zdravljica" in "Slovenija, od kod lepote tvoje". Prisotne je pozdravil Rajko Marić, predsednik Izvršnega odbora in Albert Kužner, predsednik Društva Slovencev "Kredarica". V svojem govoru je dejal: "Zbrali smo se v tem velelepem gledališču - domu kulture, da se

**"Povsod, kjer mi seže pogled, lepota zasanjana!
Kje najti še lepši je svet, kje lepše je kot doma?"**

ponovno po dveh letih seznanimo, kaj so delali naši člani Društva, nekateri profesionalno, drugi pa v prostem času iz hobija. Razstava je najboljši način, da vsak pokaže ljubezen in nagnjenje za

našem letnem planu in zdaj je to realizirano. Naloga našega Društva je, da obnovlja pretrgane in oslabele zveze med Slovenijo in Srbijo in ocenite, če je ta razstava kaj doprinela k temu. Na koncu se moram zahvaliti vsem tistim, ki so od zunaj pomagali, da smo lahko organizirali razstavo. A to so: Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu; Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije;

Izvršni svet AP Vojvodine, Pokrajinski sekretariat za ustvarjanje pravic nacionalnih manjšin, upravo in predpise Novi Sad;

Tukajšnji gostitelj - Srbsko narodno gledališče.

V imenu Društva se zahvaljujem še našemu pevskeemu zboru in vsem razstavljavcem z veliko delo in pomoč v pripravi razstave."

Na razstavi je delovalo trideset razstavljalcev, ki so s svojimi deli prikazali del svojih veščin in ustvarjalnosti. Ekspoziti so bili raznovrstni za oči obiskovalcev, a s samim tem so prikazali različne interese samih avtorjev. Razstava je imela tudi tematsko zanimiv prikaz, pa je tako v nizu ekspozit bilo pomešano tople čustvo proti domovini, kakor tudi krajem iz našega okrožja.

Kaj smo videli na razstavi?

Jugoslava Dobrosavljev je s svojo postavko fotografij zajela Piran, Ljubljano, Škofjo Loko, Donavo, Popovico, Jahorino, Opatijo in Durmitor. Poleg tega je z ostrim očesom fotografirala - amaterja prikazala vso lepoto narave in na ta način primorala obiskovalce, da zastanejo in se za trenutek prepustijo čarom barv.

Marjan Urekar, starejši je z veštinom in izkustvom fotografa napravil

določeno ustvarjanje, in da tukaj široka publika, a to smo vsi mi, ki smo se zbrali tukaj, tako mi razstavljalci in kot vi obiskovalci povemo kaj nam je od tega tu všeč, več ali manj. Prepričan sem, da bo vsak našel nekaj zanimivega zase, in da si bo zapomnil tisto kar mu je bilo posebej všeč. Razstavo smo začrtali v

spoj lepote in kulturne dediščine Sinagog v Subotici in Novem Sadu.

▲ Prelepi zgradbi sta izgledali kot da stojita tu izpred nas.

Marjan Urekar, mlajši je s fotografijami pomladi in zime ter golobov ustvaril prijetno doživetje razigranosti in poleta.

Iva Bukatka se je predstavila s fotografijami akacije, metuljev in rož ter vnesta igrivost in osvežitev v izrazu.

Ana Bukatka je ostala verni zaljubljenec Slovenije in tako prikazala še eno dimenzijo domovine.

Emina - Emilija Čamo Lorbek je s svojimi akvareli dočarala ravnino Vojvodine. S svojim znansiranim in vsekakor umetniško priznatim slikarskim čopičem je ponudila umirja-

kot zvezde v prostoru.

Aleksandar Donović se je popolnoma amatersko posvetil fotografiji in pred nami so se pojavile lepo in skladno urejene slike Petrovaradinske trdnjave.

Miroslava Radović je s svojim zanimivim opusom izmed ostalega prikazala tudi Ljubljano in njen mestni trg.

Darko Rutar je razstavil olje na platnu, s katerega je obiskovalce pritegnil pejsaž mrtve narave in zahod. Raznolikost motivov dovolj govori o delu in talentu razstavljalca.

Ljiljana Pavlič se nam je predstavila z devetimi slikami cvetja v zanimivi tehniki in pestrosti barv, ki izbijajo s slik, kar je dovolj, da se obiskovalec počuti brezskrbno in veselo. Polet slik se nam je predstavila s svojimi račnimi izdelki - poslikovanje predmetov.

Ljubomir Radović je predstavil svoji dve grafiki in s tim izpopolnil različnost slikarske veščine med razstavljalci.

Člani Društva Slovencev "Kredarica" so poleg ljubezni do slikarstva in fotografije znani in priznani ustvarjalci s področja izdajateljske dejavnosti. Tako se je letos pred nami pojavil še novi del razstave, ki je zajel knjige, ki so jih člani napisali v okviru svoje stroke. Tako je **Branislav Jatić** predstavljen s knjigo "Šaljapin proti Ajfelovega stolpa", **Zoran Radisavljević** s knjigo "Svet

joče tone in lepoto področja, kjer živi in dela.

Igor Cvejanović je s svojimi olji kot že po navadi prikazal mojstrstvo in igrivost barv na platnu. Da je lahko drugačen, nas je prepričal tudi portret Franceta Prešerna, ki je ponosno stal ispred nas.

Stana Jatić nas je s svojo zanimivo postavko uvedla v svet gledališke umetnosti in srednjeveške Srbije. Tako so slike kostimov za predstavo "Šeherezada" - Nikolaja Rimskega Korsakova in "Seviljskega brivca" - Gioachina Rossinija izzvali prijetno in toplo glasbo, a motivi veza na freskah so nas povezali z daljno in bogato preteklostjo naših narodov.

Dragomir Ivaz nam je s svojimi olji podal motiv Slovenije pa smo bili za trenutek na planinskih vrhovih ali na snežni odeji danega predela. Velikost platna kakor da je tu, da prikaže vso vzvišenost in lepoto Slovenije.

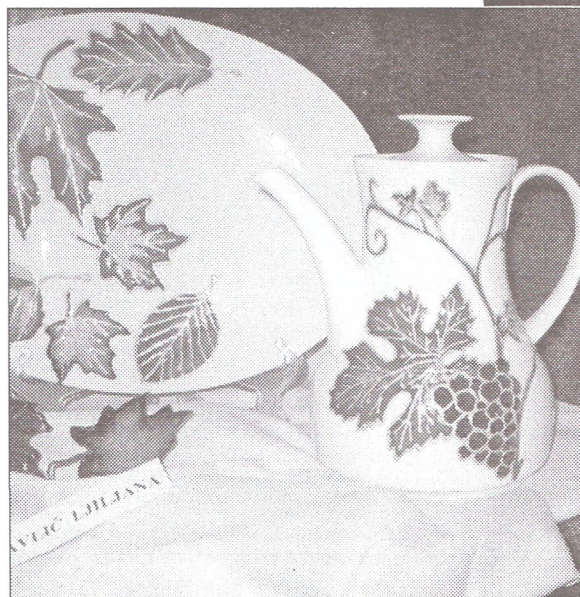
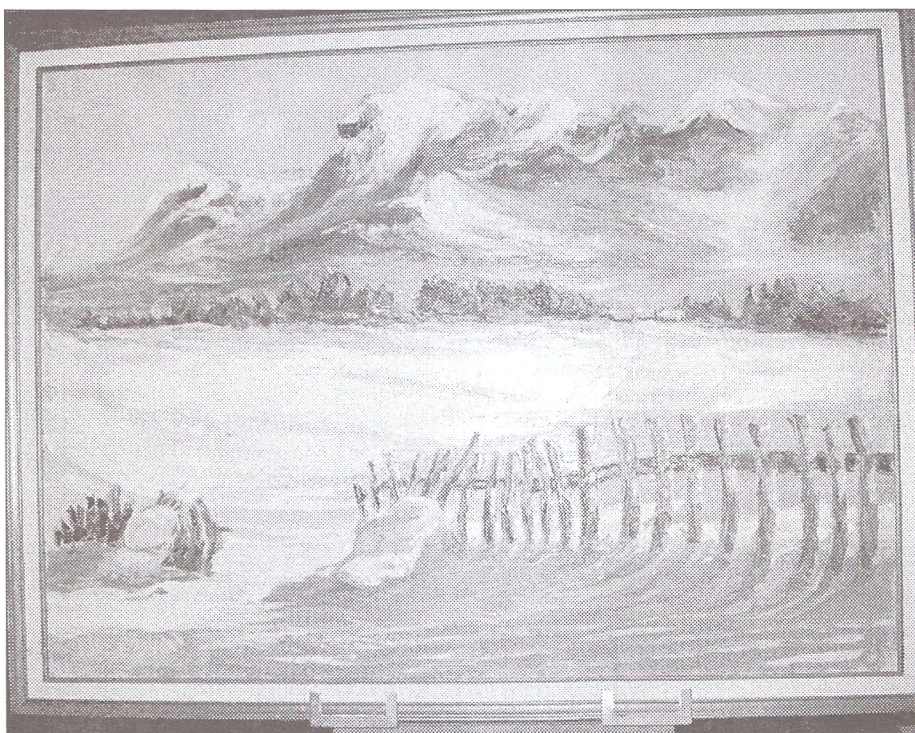
Vladimir Ivaz se nam je predstavil s fotografijami Rakovega Škocjana, Golije in kompozicijo črno-belo. Skladno zložene kompozicije slik so bile

anagrama", **Milan Breberina** s knjigo "Stome", **Franč Cevc** z "Naftaškim rečnikom", **Marija Vindiš-Ješić** "Dijagnostika dinamike leve komore", **Nevena Čurčić** "Turistična geografija", **Marija Lovrić** s knjigama za otroke "Lukava koka" in "Sončnica", ter **Karmela Stanisavljević** s monografijo Osnovne šole "Branko Radičević" iz Novega Sada.

Različne dejavnosti članov predstavljene so tudi skozi prikaz hobijev in ljubezni do zbiranje. Tu se je našel tudi filatelistični kotiček, ki so ga predstavila **Albert Kužner** s postavitvijo "Teden otroka - Radost Evrope" in **Dušan Vujošević** z zanimivo postavko razglednic pod naslovom "Teniska moda (1896-1924)".

Veliko zanimanje na razstavi je vzbudila tudi kolekcija redkih mineralov, ki jih je izbral in prikazal **Ivan Rijavec**. Skozi malo ali bogato zbirko mineralov smo uspeli, da obiščemo

Radisavljević, časopis izhaja neprekinjeno že šesto leto in zato je zavzel svoje mesto med ustvarjalnostjo Slovencev kot sredstvo informiranja in kot podvig, ki kljub finančnim težavam obstaja, se razvija in raste.

V nizu ustvarjalcev in razstavljalcev so bili še **Boris Štrbenk** s svojimi zanimivimi in originalnimi deli v lesu, **Srdan Radaković** z eksponatom "Bjelo dugme" kot originalno rešitvijo prikazane rock-glasbe in **Emil Volkar** s svojo lutko

Slovenke.

Razstavo so izpolnila še olja na platnu Novega Mesta, akvarel Dom na Kredarici in portreta Ivana Cankarja ter Julije Primičeve.

Obisk je bil letos dosti slab, kar je verjetno vzrok mrtva sezona Srbskega narodnega gledališča in vrelost junijskih dni. Kljub temu je razstava zajela in prikazala pravo malo bogatstvo njenih članov, predvsem pa podarila ljubezen svojim rojakom, ki živijo in delajo v Novem Sadu že dolgo let, a v srcu hrane Slovenijo in njene lepote.

Karmela Stanisavljević

Prevedla: **Angelca Arandjelović**

Foto: **Emil Volkar, ml.**

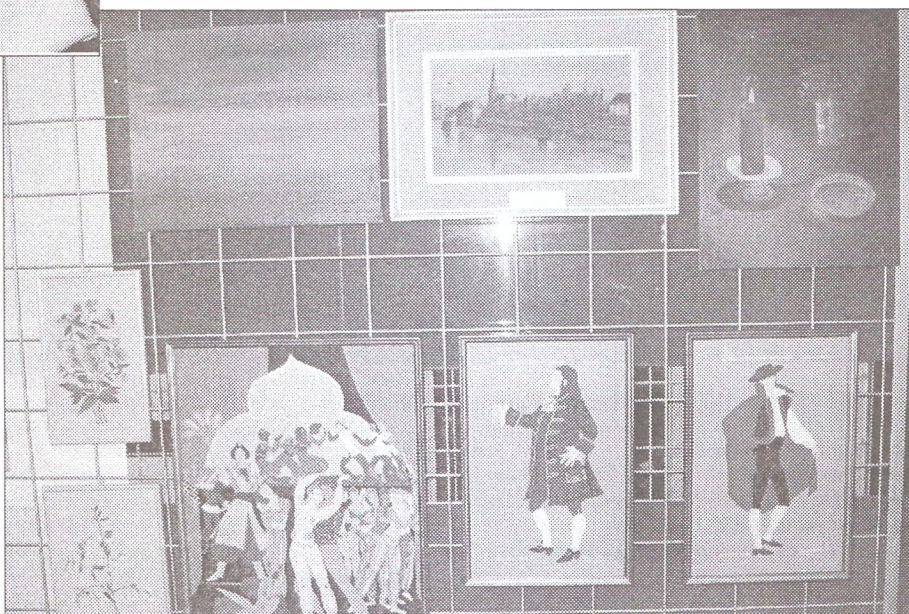
Armenijo, Češko, Urugvaj, Poljsko, Južnoafriško Republiko, Rumunijo, Indijo, Kanado, Brazilijo, Italijo, Rusijo, Makedonijo in Srbijo. Redkost in lepota prikazanih mineralov ima svojo veliko vrednost za razstavljalca kakor tudi za obiskovalce.

Ivan in Albin Zavrtanik sta iz bogatega asortimana svoje dejavnosti prikazala peharje, medalje, pečate in tako odlikovala na simboličen način samo razstavo.

Posebno mesto na razstavi je zavzel časopis Društva Slovencev "Kredarica". Z njegovih strani se je obiskovalec mogel seznaniti z delom samega Društva, z njegovimi aktivnostmi in člani.

Zahvaljujoč

Zlatici

Moramo povečati družabno življenje

Društvo Slovencev v Novem Sadu je ustanovljeno 25. februarja, leta 1997, v prostorih slovaškega društva "Jožef Šafarik". V istih prostorih smo imeli tudi II redno skupščino Društva 5.11.1999, in III izredno sejo skupščine 2.2.2001., ko smo dobili ime "Kredarica" in spremenili sedež na Futoško ulico 12. Lani, konec maja, smo se preselili v PC APOLO. Imeli smo še pet rednih skupščin in dve izredni. Danes je **XI. redna skupščina Društva**.

Posredujemo vam osnovne elemente, ki jih je usno in po zapisniku posredoval **Rajko Marić**, predsednik Izvršnega odbora Društva, za obdobje 04.05.2005 do 02.06.2006.

Kot prvo ugotavljamo, da obstajamo že več kot devet let in da nas je na seznamu okrog 600 članov od katerih je 80 bolj aktivnih pri našem delu.

Manj redno kot prej, vendar se le enkrat na mesec, prvo sredo v mesecu, sestajamo v "Pozorištu mladih" in to ob posebnih priložnostih in po potrebi. Naš klub v APOLO CENTRU je odprt redno in uradno dvakrat na teden in to ob ponedeljkih in sredo, v času od 15,30-17,30 ure.

Aktivnosti društva

V preteklem obdobju, od ustanovitve, smo imeli 10 skupnih sej-Skupščin Društva, skupaj z današnjo in 5 sej Izvršnega odbora.

V preteklem letnem obdobju smo imeli in organizirali naslednje aktivnosti:

- 14.06.05.: Udeležba na letni skupščini Društva Slovencev "Sava" v Beogradu (predsednik Kužner);
- 18.06.05.: Skupni piknik v gostilni "Šaran" v Petrovaradinu na Donavi;
- 25.06.05.: Sprejem in druženje s pevskim zborom iz Zreč v Apolu;
- udeležba na proslavi Dneva državnosti v Beogradu v juniju 2005;
- 03.06.05.: Udeležba na tradicionalnem srečanju vseh Slovencev sveta v Kamniški bistrici (Srdan Radaković);
- 03.07. do 30.07.05.: Udeležba v poletni šoli slovenskega jezika v Ljubljani (Lidija Petrov in Sandra Ludrovčan);
- 07.07.05.: Udeležba na Petem vseslovenskem srečanju v Ljubljani (predsednik Kužner);
- 23.09.05.: Nastop našega komornega zbora v Beogradu pri Društvu "Sava";
- 01.10.05.: Nastop našega komornega zbora v Subotici na že tradicionalnem koncertu skupaj s slovenskim društvom "TRIGLAV" in zbori porabskih Slovencev;
- 16.10.05.: Nastop našega kvarteta na "BEMUS-u";
- 05.11.05.: Naše malčke je obiskal Miklavž;
- 10.11.05.: Nastop našega komornega zbora na humanitarnem koncertu v Sinagogi;
- 11.11.05.: Gostovanje našega komornega zbora v Novem mestu;
- 24.11.05.: Tradicionalni "Koncert slovenskih

pesmi in poezije", skupaj z

društvi iz Subotice, Zrenjanina, Beograda in Niša;

- 20.12.05.: Udeležba na proslavi Dneva samostojnosti v Beogradu;

- 20.12.05.: Odprto pismo vseh slovenskih društev v Srbiji, Vladi R

Slovenije, Uradi R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu,

Komisiji za Slovence ter Ministrstvu za notranje zadeve;

- 26.12.05.: Sveta božična maša v novosadski stolnici Imena Marijinega, ki

jo je opravil njegova ekselencija monsignor Stanislav Hočevar;

- 28.12.05.: Udeležba našega komornega zbora v programu Božične

radostnice v KUD Petefi Šandor;

- 05.02.06.: Proslava kulturnega praznika Slovenije, v Gledališču mladih;

- Organiziranje konzularnega dne vsake prve srede v mesecu;

- V preteklem času je izšlo štiri številke "Biltena";

- Obveščanje o našem delu v časopisih Dnevnik, Gradanski glasnik, Slovenija.svet;

- Naše učiteljice so se udeležile seminarja za učitelje dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kasneje so poročale o bivanju na seminarju;

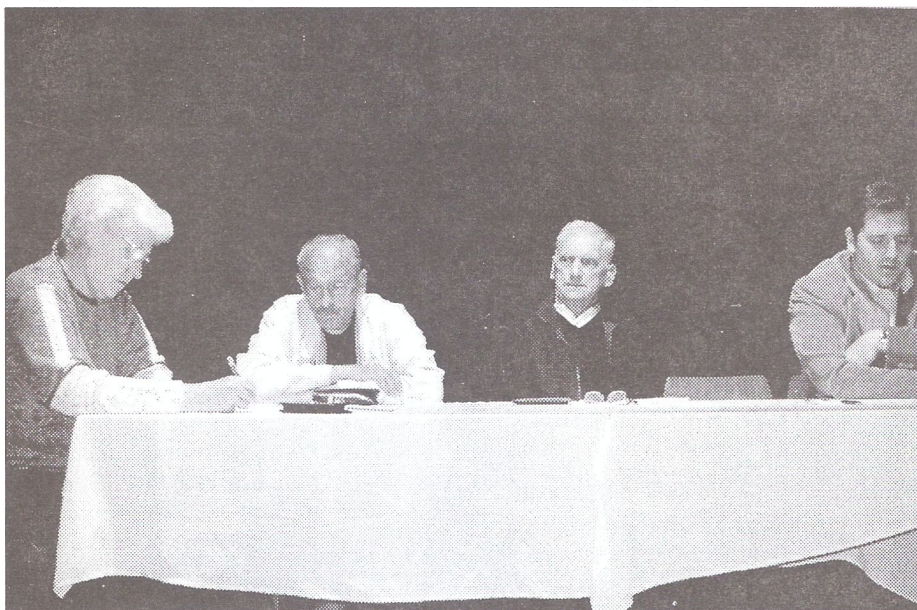
- Uspešna sodelava z drugimi slovenskimi društvami: Sava, Planika, Triglav

in Ivan Cankar iz Timoške krajine, Kula iz Vrška, Jernej Kopitar iz Vrška,

ki jih vedno vabimo na naše prireditve.

- Redno delovanje knjigovodstvene službe;

- Na novi telefonski številki imamo tajnico (021 427 106), ki nas obvešča o bodočih dogajanjih (zbor Društva in konzularni dan ter druga obvestila).

Delavno predsedstvo: Karmela Stanisavljević, Franc Mihevc, Albert Kužner in Rajko Marić (z leve)

- 08.02.06.: Udeležba na proslavi kulturne praznika Slovenije v Beogradu,

Atelje 212;

- Obravnava predloga novega zakona o zaščiti pravic nacionalnih manjših, marca 2006.;

- 07.04.06.: Druženje na rednem Zboru v Gledališču mladih s projekcijo slovenskega filma "Kekec";

- 15.04.06.: Udeležba na mednarodnem sejmu knjig v Novem Sadu.

predstavitev knjige - otroške pravljice "Sončnice", našega Biltena in aktivnosti našega Društva, z nastopom našega kvarteta, vse v

organizaciji gospe Marije Lovrić, autorkice knjige in gospe Zlate

Radisavljević, urednice našega Biltena;

- Koncert našega komornega zbora v Novosadskem klubu v mesecu

maju;

larni dan ter druga obvestila).

- Sprejemanje novih članov;

- Na posameznih sestankih je obravnavana prisotnost članov na skupnih sestankih, nekateri so po pisnem opozorilu izstopili iz Društva

prostovoljno ali pa zaradi neplačevanja članarine več kot 6 mesecev, kar smo tudi tolerirali (začasno in stalno izključenih okrog 120 članov, ki niso plačali eno leto in več);

- Priprava in sprejem letnega finančnega programa za leto 2006;

- Priprava in sprejem kulturnega programa za leto 2006;

- Prijava na razpis za sredstva pri Ministrstvu za zunanje zadeve in

Ministrstva za kulturo po omenjenih programih ter Sekretarijata za

nacionalne manjšine APV;

- Dobro sodelovanje z oblastmi v Novem Sa-

du in Izvršnim svetom -
sekretarijatom za nacionalne manjšine;

Kulturne in druge družbene dejavnosti pri društvu

Naše društvo ima šolo slovenskega jezika, kjer poučujejo naše učiteljice, Silva Stakić in Angela Arandelović. Pouk in šolo financira Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport R Slovenije. Pouk je organiziran v prostorih PC APOLO. Pouka slovenskega jezika se udeležuje okrog 50 slušateljev.

Posebej se naši otroci udeležujejo poletnih šol, kar je pravtako financirano od strani Ministrstva za znanost, šolstvo in šport.

Naše Društvo, predvsem slovenska šola, njene učiteljice in učenci, so veliko prispevali k uspešnosti različnih kulturnih prireditev in ostalih manifestacij.

Pri društvu imamo tudi pevski zbor, ki je uspešno sodeloval na omenjenih prireditvah pod strokovnim in uspešnim vodstvom pevovodkinje Suzane Gros.

Bilten izhaja redno, z veliko zanimivih prilog za branje. Zaradi finančnih omejitev ga še vedno ne moremo posodobiti, menimo pa, da je najbolj pomembno redno izhajanje.

Zaključek

Na koncu bi povedal še to:

Naše Društvo je postalo močna narodnostna skupina po vseh vprašanjih na tem območju. Postali smo znani na vseh koncih tega območja in vsespovsod smo lepo sprejeti. V tem poročilu je podan le jedrnat povzetek našega dela. Lahko smo zadovoljni z rezultati. Ugotavljamo, da nekateri člani odstopajo, kar pomeni, da mogoče manjka motivacije. Na vseh sestankih nas je povprečno 20 - 30 % in je resno potrebno zvišati aktivnost članov. Skušamo odpirati motive za aktivnosti. Potrebna pa je tudi samoinicijativa članov, da bi na ta način postali še močnejši. Zato vabim, da se vsak sam prijavi in pokaže kaj vse zna, kako bi lahko prispeval v delu društva, kaj misli! Člani Izvršnega odbora smo odprti za vse. Najdite si svoje mesto v naši ne mali skupnosti ter več poguma in volje za naše delo. Za delo v prihodnosti imamo natančno postavljen - formiran in dinamiziran način dela, to pa ne pomeni, da ne potrebujemo še dodatnih konstruktivnih predlogov.

Moramo povečati družabno življenje, organizirati izlete in podobno. Menimo, da bodo v kratkem montirani programi na televiziji v PC APLO, pritegnili naše člane na bolj pogosto zbiranje.

Posebej se zahvaljujemo naši matici Republiki Sloveniji, predvsem Veleposlaništvu v Beogradu in gospodu Jožefu Dajčmanu ter vsem instancam s katerimi sodelujemo na njihovi vsestranski pomoči. Prepričani smo, da bomo v bodoče še bolj sodelovali, kajti oni so nam osnovna podpora za naš predvsem kulturni obstoj. Tu moramo še enkrat omeniti Slovensko veleposlaništvo in Katoliško cerkev v Beogradu, urad R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport in Ministrstvo za kulturo ter Sekretarijat za nacionalne manjšine APV.

In na koncu tega povzetka se v imenu Izvršnega odbora zahvaljujemo vsem članom za dosedanje zaupanje, posebej pa vsem tistim članom, ki so prispevali s svojim volonterskim delom, finančno in drugo pomočjo.

Po podanih materialih priredil:
Albert Kužner

V SLIKI IN BESEDI

Gostovanje na domu družine Pavlović

20. junija naš zbor in kvartet sta gostovala v prelepem arhitektonsko-ambijentalnem objektu v neorenesansnem stilu v Beogradu, v ulici Gospodar Jevremovi št. 39, ki je drugače od posebnega značaja za zgodovino, znanost, umetnost in hortikulturo. To je večnamenski kulturni center, muzej družinskih umetnin od leta 1882, ko je objekt zgrajen in potem večkrat restauriran. To je povest o šestih generacijah ene doréolske družine pravnikov, diplomatov, prevajalcev, umetnikov, konzervatorjev, zgodovinarjev in donatorjev.

Na koncert so nas povabili domačina Ivana in Đorđe Pavlović, povezavo pa je ostvaril naš sekretar Srdan Radaković, ki je nekoč stanoval v tem delu Beograda.

Ob prijaznem sprejemu domačina v prelepem in izredno velikem vrtnem zaledju in potem v podprtiličju prirejenem za kulturne dogodke smo se res lepo počutili. V podprtiličju ki ima okrog 100 sedežev po uvodnem govoru domačina gospoda Đorđa Pavlovića naš zbor in kvartet sta zapela 21 pesmi in so bili navdušeno pozdravljeni od več kot 100 prisotnih in tudi znanih oseb iz beograjske kulturne sredine.

Zbor in kvartet v Novosadskem klubu

Na povabilo Novosadskega kluba 3. maja leta 2006, v Zmaj Jovini ulici št. 3 imeli smo koncert pred polno dvorano, ki je trajal od 18. do 19.10. Vse nas je pozdravil predsednik kluba Aleksandar Lučić in potem sem jaz tudi pozdravil navzoče in podal osnovne podatke o našem društvu. Naše petje bilo je sprejeto z velikim navdušenjem prisotnih, posebno pa "Zbor sužnjev" v slovenščini, ki so ga zaželeli ponovno na "bis", kar ni bilo mogoče zaradi omejitve časa. Pustili smo res lep vtis in smo im obudili čase, ko so večkrat poslušali slovensko besedo in pesem.

Tekst in foto: Albert Kužner

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVE

25. junija 1991 je takratna slovenska skupščina uresničila plebiscitarno odločitev Slovencev za samostojno državo. Sprejela je ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije ter deklaracijo o neodvisnosti. S tem se je formalno začela suverenost republike, ki so jo slovensko razglasili dan kasneje, 26. junija.

V spomin na dan, ko so se volilke in volilci na plebiscitu 23. decembra 1990 izrekli za samostojno državo, praznujemo 26. decembra Dan samostojnosti,

medtem ko se 25. junija, na Dan državnosti, spominjamo ustanovitve lastne države. Oba praznika sta dela prosta dneva.

Osrednja državna slovesnost Dneva državnosti poteka na predvečer praznika na Trgu republike v Ljubljani, ki se nahaja v neposredni bližini slovenskega parlamenta. Program se navadno začne s slovensko himno in nadaljuje s slavnostnim govorom kake vidne državne osebnosti. Sledi domoljubno obarvan umetniško kulturni program, ki vključuje ples, recitale in pesem. Koreografijo umetniško kulturnega dela spremljajo najrazličnejši svetlobni efekti.

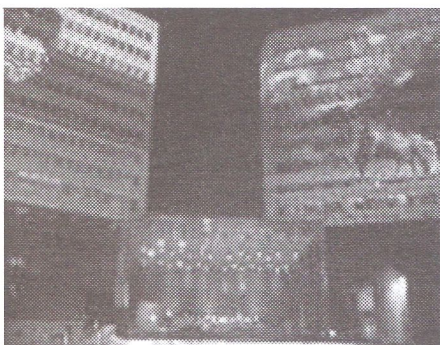
Vsebinsko ponudi program vsako leto kaj drugega in novega. Vedno pa se prireditve zaključijo z veličastnim ognjem z ljubljanskega gradu.

Lani je bil slavnostni govornik predsednik države dr. Janez Drnovšek. Dejal je, da so Slovenci v 14 letih upravičili obstoj svoje države. Ves čas so se pozitivno razvijali in dosegali nadpovprečno gospodarsko rast. Pogoste so ocene, da je prav Slovenija najbolje izvedla prehod iz socijalističnega v tržno gospodarstvo in pri tem uspela ohraniti socialna ravnotežja. Predsednik je spomnil, da so Slovenci pred 14. leti izkoristili

zgodovinsko priložnost, ko se je prvič po drugi svetovni vojni spreminjala politična podoba Evrope. Slovenski narod si je znal izboriti svoje mesto na svetovnem zemljevidu držav, kar ni uspelo nekaterim večjim in gospodarsko uspešnejšim narodom V času svojega obstoja pa se Slovenija ni zaprla sama vase, ampak je tvorno sodelovala pri upravljanju svetovnih zadev. Resno deluje v Združenih narodih, predsedovala je Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, slovenski vojaki in policisti pa so vključeni v mednarodne mirovne operacije po vsem svetu.

Slovenija se je zavzeto vključila v projekt evropskega združevanja, v katerem vidi priložnost za dolgotrajen mir, gospodarski napredek in boljše življenje. Vendar za mir in polno življenje ni dovolj le materialna uspešnost. Ne smemo pozabiti na vrednote, ki so nam jih predali naši predniki, saj so predvsem vrednote ohranile njihovo identiteto in pokončnost.

Slovesno pa je na ta dan tudi drugod po Sloveniji. Vsaka občina, neredko tudi krajevna, vaška ali župnijska skupnost, tako ali drugače obeleži Dan dr-

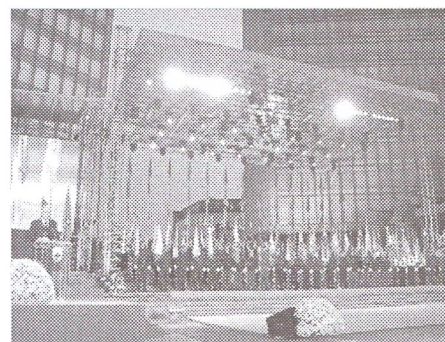

žavnosti. Gre za kulturne, športne in družabne prireditve. Praznovanju se pridružijo razna lokalna društva, ki s svojimi programi obogatijo dogajanje. Na mnogih hribih in gričih na predvečer praznika zagorijo kresovi, ki državljanom ogrejejo srca in prebudijo spomine.

Praznik ima tudi povezovalno vsebino, saj kar nekaj prireditev v Sloveniji poteka pod "lipo sprave", kjer svoja občutja in poglede soočajo in združujejo državljani različnih prepričanj in nazorov.

Slovenci, ki smo unani tudi po tem, da radi vzamemo pot pod noge, se s velikem številu tega dne odpravimo na kakšen spominski oz. Planinski pohod. Mnogi verniki poromajo v narodna svetišča, kjer so maše za domovino. Navadno se praznovanje zaključijo v sproščnem vzdušju, ob glasbi, plesu in pogostitvi ali pa pikniku v družinskem krogu.

Tega dne vidimo širom Slovenije ponosno viseti našo narodno ali pa državno zastavo z grbom. Slovenska tribarvnica je prvič zavihrala leta 1848 v Lju-

bljani. S tem smo med prvimi v Evropi dobili narodne barve. Bela, modra in rdeča izhajajo iz barv na najpomembnejša med vsemi uporabljanimi zastavami. Slovenski zakon določa, da si morajo barve pri pravilnem izobešanju zastave vedno slediti z vrha navzdol: bela, modra, rdeča, z grbom v levem kotu zgoraj. Avtor slovenskega državnega grba gospod Marko Pogačnik pojasnjuje, da ima motiv gore, hriba, vode, morja in šesterokrake zvezde in Strmca na Koroškem, torej državotvornega jedra Slovenstva v preteklosti, sporočilo vsebino za vse Slovence in ne za samo eno območje.

Prava in pristna narodna zavest ne more in ne sme biti nestrpna do drugih narodov. Zavedanje lastne identitete mora v nas krepiti tisto zdravosamozavest, ki je nujna za tvorbo in vzajemno sodelovanje z ostalimi narodi.

Hvaležnost za lastno državo pa nas predvsem kliče k odgovornosti, da po svojih najboljših močeh prispevamo svoj delež za lepšo prihodnost naših sonarodnikov tudi zunaj Slovenije (državljanov in državljanek) ter sploh vse človeške družine.

Pripravila: **Katja Sabolic** in **Angelca Arandjelović**

IVAN RIJAVEC, DIPL. ING. GEOLOGIJE

Med našimi starejšimi aktivnimi člani je tudi gospod Ivan Rijavec, dipl. inženir geologije. Ravnokar se je vrnil iz 25-dnevnega dolgega obiska Sloveniji. Potem je imel proslavo obletnice maturo v karlovaški Gimnaziji. Sodeloval je tudi na naši razstavi "Slovenija, od kod lepote tvoje" z eksponati mineralov.

Poiskala sem ga z namenom, da vam ga predstavim.

Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?

Rojen sem 17. decembra 1932. leta v Lazarevcu blizu Beograda, ker je oče služboval kot geodet.

Moj oče Anton Rijavec je Slovenec, rojen v Idriji, moja mati Slobodka Kalkovalijev je Makedonka, rojena v Valandovu pri Strumici.

Osnovno šolo in Gimnazijo sem končal v Sremskih Karlovcih. Septembra meseca 1952. sem upisal študij v Beogradu in sem na beograjski univerzi diplomiral geologijo, oktobra 1958.

Po študiju sem začel delati kot geolog v Beogradu v Inštitutu za raziskavo materiala SR Srbije. V Inštitutu sem delal od 1959. do 31. decembra 1979. leta. V začetku sem delal kot geolog asistent v laboratoriju za raziskavo tehničnega in arhitektonskega kamna in gradbene keramike. Potem sem bil šef laboratorija za raziskovanje surovin in atestiranje kamna in gradbenih izdelkov. Zadnji dve leti sem bil v Inštitutu direktor TOZD-a za "Kamen in gradbeno keramiko".

V času svojega dela v Inštitutu sem bil 1973. leta na specializaciji v ZSSR-u (po študentski tehnične pomoči OZN) v Inštitutu NIKS (Znanstveno isledovalski inštitut kamna in silikatov) v mestu Erevanu - Armenija.

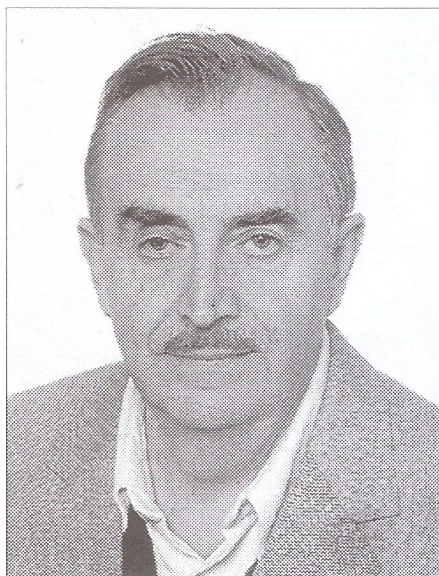
Kot predstavnik svojega TOZD-a sem bil član Znanstvenega vodstva Inštituta, kot predstavnik Inštituta sem bil tudi član sveta Gospodarske zbornice SR Srbije. V času 1975-1979 sem bil član odbora zveze Jugoslovanskih laboratorijev za izdelovanje dopolnitve in izmenjave JUS-a. Bil sem deležen pri izdelavi "Pravilnika o klasifikaciji in kategorizaciji rezerv trdih mineralnih surovin", ki je objavljen v Sl. listu SFRJ 53/79. leta.

Od 1. januarja 1980. leta delam v Novem Sadu v študijskem biroju Fakultete tehničnih ved in Inštituta za gradbeništvo Vojvodine, do 31. oktobra 1983. leta. V biroju sem delal kot svetovalec za geološka raziskovanja mineralnih surovin za gradbeništvo in raziskovanje premoga na področju Vojvodine.

Od 1983. do konca 1986. leta sem delal v "SIS-u za geološka raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin Vojvodine" kot svetovalec za geologijo. Istočasno, od 1984. do

1986. leta sem bil član in tajnik "Komisije za potrditev rezerv mineralnih surovin in podzemnih vod Vojvodine".

Od 1986. do 1992. leta sem delal v Pokrajinskem komiteju za energetiko in mineralne

surovine, kasneje Pokrajinskem sekretarijatu za gospodarstvo, kot geološki inšpektor.

Od 1992. do 1997. leta sem v Ministrstvu za rudarstvo in energetiko Republike Srbije, kot republiški geološki inšpektor s sedežem v Novem Sadu.

27. decembra 1997. leta sem se upokojil na osebno zahtevo.

Otrok nimam. Imel sem hčerko, ki je živela v Beogradu, umrla je aprila meseca 1996. leta.

V času svojega dela in bivanja v Beogradu in Novem Sadu se nikoli nisem ukvarjal s politiko in nikoli nisem bil član nobene politične stranke.

Vaše zveze s slovenstvom danes?

V Ljubljani imam bratranca, ki je znan akademski slikar v Sloveniji.

Od drugega strica imam bratranca, elektroinženirja in sestrično, ki je doktor geologije.

Vsako leto od 1996. leta hodim v Ljubljano. S sorodniki hodim na izlet v Idrijo in na Gorenjsko.

V Slovenijo odhajam maja meseca, ker je takrat v Sloveniji mednarodni sejem mineralov v Trzinu.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

V časih, ko sem služboval, sem bil povsod, od Baltika do Egejskega morja: Poljska, DDR, ČSR, Madžarska, Avstrija, Romunija, Bolgarija, Italija in Grčija. Zatem je bila specializacija na Kavkazu v Armeniji. Sedež sem

imel v Erevanu. Tu sem spoznal mnoge specifičnosti kavkaških držav in narodov. To je država z največjim številom ugasnjenih vulkanov.

Vaš hobby?

Moj hobby je zbiranje mineralov. Minerali so naravna neorganska telesa, homogene mase, določenega in stalnega kemičnega stanja, ki nastanejo in se nahajajo v zemljini skorji. Najdemo jih v manj ali več pravilnih geometrijskih oblikah in tedaj jim rečemo KRISTALI. Minerali, ki nimajo pravilno geometrijsko obliko in nimajo strukture kristala, so AMORFNI MINERALI.

Ena pomembnih karakteristik minerala je, da četudi so iste vrste in celo iz istega nahajališča, ne obstajajo vzorci istih oblik in s tem lahko rečemo, da DUPLIKATI NE OBSTAJAJO, ker so oni produkti narave, ne pa človeka.

V svoji zbirki imam do sedaj okrog 280 mineralov, ki so iz republik bivše Jugoslavije in z vseh kontinentov, razen Avstralije, mnoge pa sem osebno našel v času, ko sem delal kot geolog.

Na razstavi, ki jo je organiziralo DS "Kredarica" od 23. do 25. junija letos, sem prikazal majhno število mineralov (25) iz moje zbirke. Posebej bi povdabil lepoto: MALAHIT iz Konga, AMETIST iz Brazilije, AHATI iz Brazilije in Srbije, KROKIDOLIT/TIGROVO OKO/ iz Južno Afriške republike, AMAZONIT iz Rusije, SODALIT iz Kanade in ANTIMONIT iz Romunije. Zanimiv je mineral VULFENIT iz rudnika Mežice, ter CINABARIT iz rudnika Idrija iz Slovenije.

Zbiranje minerala je eno od redkih kolekcionarstev, zaradi več razlogov: zahteva poznavanje mineralov, od njih je težko priti, zatem, potrebno je obiskovati domače in predvsem mednarodne razstave in sejme mineralov, kar pa je v naših pogojih zelo težko in drago.

Kako ste postali član DS "Kredarica"? Kaj bi sporočili članom Društva?

Poznal sem se z Milanom Podgornikom, ki mi je rekel, da je ustanovljeno Društvo Slovencev in me je povabil, da se včlanim. Takoj sem se strinjal s tem in 10. junija 1997. leta postal član. Bilo je zelo veselo in lepo, manj članov - intimnejše.

Moj predlog je, da se več družimo med seboj, ne pa samo, da se srečujemo na zboru, tako lahko eden drugemu več pomagamo.

Gospod Ivan Rijavec hiti, ker potuje v Makedonijo. Zaželela sem mu srečno pot za sedaj in v prihodnje.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

PREDSTAVLJENA "KREDARICA"

Od 13. do 18. aprila 2006. leta na 12. mednarodnem Salonu knjige v Novem Sadu, ki je bil na novosadskem sejmu, je 15. aprila ob 12. uri pred-

sednik Izvršnega odbora, ki je govoril o ustanovitvi in delu DS "Kredarica" iz Novega Sada; Zlata Radisavljević, urednica biltena je pripravila

delke založništva v slovenskem jeziku pri nas: brošuro "France Prešern" in "Ivan Cankar", Dese Poslon, kot tudi slikovnico za otroke "Sončnico".

Program je potekal dvojjezično.

Kvartet "Kredarica" - Mirko Pavlič, Daniel Prestor, Borut Pavlič in Stevan Nikolić - je zapel na začetku in na koncu programa (Kraška dežela, Veseli hribeček, Slovenski smo fantje in Ple-ničke je prala) burno pozdravljeni z aplavzom.

Prisotni gostje so bili: gospa Ilcana Ursu - Nenadić i gospod Boro Kecman iz Tajništva za upravo, predpise in nacionalne manjšine Izvršnega sveta APV, gospod Bordaš Djeze, direktor in glavni urednik založniške dejavnosti JP "Forum-a", gospod Lucijan Marina, predsednik Društva za romunski jezik in predsedujoči Koordinacijskega odbora Društev za jezike in književnost v okvirju nevladinega sektorja v Zavodu za kulturo Vojvodine, gospa Irina Papuga, sekretarka tega Koordinacijskega odbora, gospod Boriša Miličević, predsednik Društva za esperanto Vojvodine, gospa Helena Hafić - Stojkov, pesnica, gospod dr. Nikola Novta, glavni urednik "Medicinskega srbo-latin-sko-rusinskega slovarja" in drugi.

Vse so spremljala informacijska sredstva.

Manifestacija je bila na stojnici Izvršnega sveta AP Vojvodina (Tajništvo za upravo, predpise in nacionalne manjšine in Tajništvo za izobrazbo in kulturo) pod motom: Založniška dejavnost na jeziku nacionalnih manjšin.

Marija Lovrić

stavljeno naše Društvo Slovencev "Kredarica". Vstop je bil brezplačen. V programu so sodelovali Rajko Marić, pred-

podrobno analizo biltena "Kredarica" in poudarila sodelavce; Marija Lovrić avtorica ("Sunco-kreta") "Sončnice", predstavila je prve pisane iz-

Predstavitev knjige Branislava Jatića

ŠALJAPIN PROTI AJFELOVEGA STOLPA

V okviru Glasbenih večerov Matice srbske in spominov na Fjodora Ivanoviča Šaljapina (1873-1938) 27. aprila 2006 ob 20.00 uri v njeni svečani dvorani, je predstavljeno življensko delo dvotomna knjiga Branislava Jatića **"Šaljapin proti Ajfe-lovega stolpa"**.

O knjigi so govorili: **Zoran Juranić**, muzikolog, dirigent in skladatelj iz Zagreba; **Nedeljko Grba**, glasbeni pisatelj iz Beograda in avtor, ki se je govo-reč o nastajanju knjige zahvalil sodelavcem in pose-bej založniku **"Kitchen & Goodwolf"-u**, Novi Sad.

Odlomka iz knjige je brala **Gordana Djurdje-**

vić-Dimić, igralka SNP-a.

Vse so popestrile foto-grafije iz življenja Fjodora I. Šaljapina, poslušali smo re-produkcijo arije in njegovega glasu.

Umetniški del progra-ma: operске arije, ruske pesmi in romane iz reperto- arja F. I. Šaljapina sta izvajala **Živan Saramandić**, bas in **Branislav Jatić**, bas s klavirsko spremljavo **Zorana Juranića** in **Darinko Paunović**

Umetniški del programa je bil: Ruska narodna

Enkrat v sto let se rodi Šaljapin, enkrat v sto let tak-šen umetnik ustvari knjigo o njem.

Zoran Juranić

pesem: Eh, ti stepo široka, (Ž. Saramandić a cappella); Ruska narodna pesem: Piterkom ulicom (Ž. Saramandić s klavirsko spremljavo D. Paunović); L. Malaškin: O, ko bi mogel izraziti zvokom (B. Jatić s klavirsko spremljavo Z. Juranića); M. Glinka: Sum (B. Jatić s klavirsko spremljavo Z. Juranića); Dj. Rossini: arija Don Bazilija iz opere Seviljski brivec (B. Jatić s klavirsko spremljavo Z. Juranića) in Jules Massenet (Ž. Masne): Scena smrti Don Kihota iz opere Don Kihot (Ž. Saramandić s klavirsko spremljavo D. Paunović).

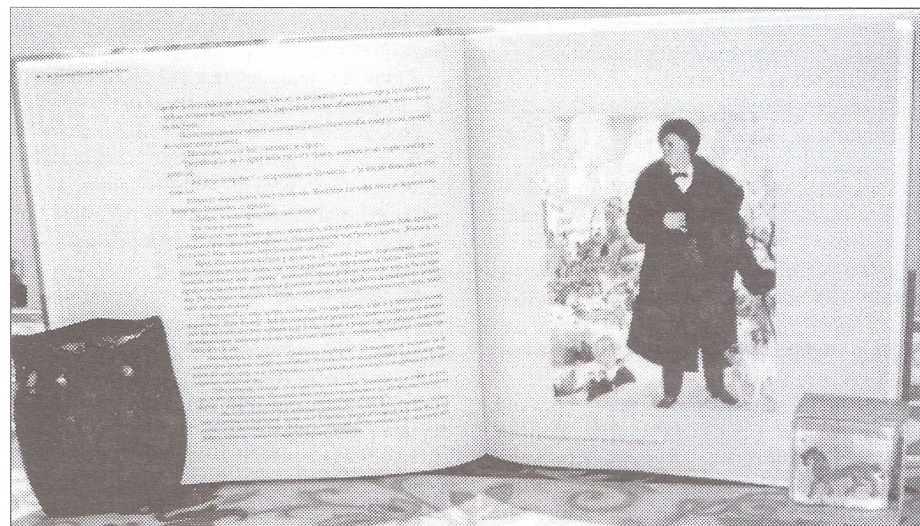
Ta edinstven kulturni dogodek je bil pred pre-polno svečano dvorano navdušenih gostov in sicer je da se bo dolgo pomnil. Dve primadoni, dva umetni-ka svetovnega glasu (Ž. Saramandić letos praznuje 40 let umetniškega dela) oboževalci F. I. Šaljapina so ga tako mogli pripraviti.

Med številnimi gosti so se mogli videti ljudje kul-turnega in umetniškega kroga (Milka Stojanović), kot tudi ataše za kulturo veleposlaništva Rusije s so-progo, ki se zahvalil in pozdravil prisotne, ter jih po-vabil na promocijo v Ruski dom v Beograd.

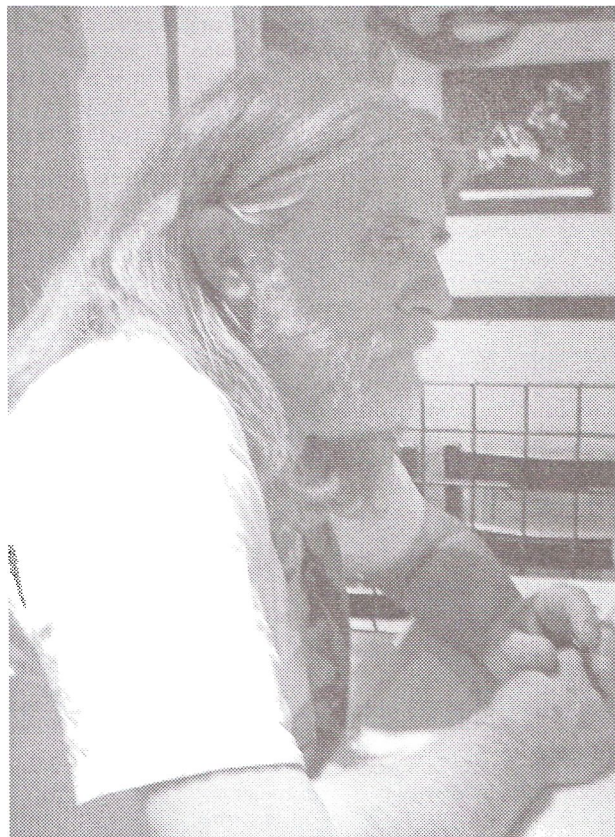
Vse so snemala informacijska sredstva.

Uresničitev programa sta pomagal Srbsko na-rodno gledališče in Klub Sterija.

Marija Lovrić

BOJAN MESERKO - PISATELJ, RECENZENT, UREDNIK, PUBLICIST...

Bojan Meserko je rojen 1957 v Ljubljani, kjer še danes živi in dela kot pisatelj, recenzent, urednik, publicist in direktor Založniškega ateljeja Blodnjak. Doslej je objavil tri zbirke kratkih zgodb (IGRA IN AGONIJA, SMRDLJIVI PLANET in KMEČKA IDILA), trilogijo, ki jo sestavljajo romani SANJALIŠČE, SANJALNICA in SANJALCA) sicer se berejo tudi kot samostojni romani), roman SAMOMORILČEV POSLOVILNI ROMAN, hermenevtično palimpsestno pesnitev POŠAT. Še

nekaj dne loči do izida najnovejšega romana A TI O TEM POJMA NIMAŠ. Objavil je tudi preko sto petdeset zgodb v različnih publikacijah in antologijah in dobil nekaj nagrad na različnih literarnih natečajih ter okoli dvajset radijskih iger. Pa še; scenarij i ideja (po njegovi zgodbi Kmečka idila) za animirani film zagrebškega oskarjevca Dušana Vukotića z naslovom Dobrodosli na planet Zemlja (povsod na festivalih, nagrade za originalnost: London, Montreal, Munchen, Trst,...); obširna predstavitev slovenske znanstvenofantastične literature v ameriški reviji LOCUS. Kot avtor je omenjen v knjigah - Anatomy of Wonder, - Enciklopediji naučne fantastike Dr. Zorana Živkovića, - Enciklopediji Slovenije pod geslom Znanstvena fantastika...

SANJALNICA (SF roman), Ljubljana 2000.

Verjetno sva sklenila tihi sporazum o nevsiljivi navzočnosti in sobivju. Nekakšen dogovor, da se ne bova videvala, srečevala, motila drug drugega. Prisvojil si je spalnico, jaz sobo, v skupni uporabi sva imela kuhinjo, dnevno sobo, kopalnico in stranišče. Sobi in klet bi prav lahko zasedel nekdo tretji. Pogrešal sem velik ekran, v sobi sem imel prenosni televizor, ampak je bil tudi ta dober. Imala sva približno enak okus pri vseh stvareh. Verjetno se je navzel naših navad preko duha hiše. Postal mi je podoben. Verjetno si postajava podobna v obraz. Sva si hišna duhova. Premikava se po hiši, sobivava. Nekega dne se bo nekaj zgodilo, da se bova prisiljena srečati. Nadvomno se bova srečala. In to ne bo naključno. Pripravljava se na tisti dan. Samo še ne veva, koliko je odmaknjen. O tistem dnevu ne veva ničesar. Se ga pa bojiva. Vse veva drug o drugem. Vse slutiva drug o drugem. V vmesnem času pa se ne bova morila, ne

Objavljamo del iz romana Sanjalnica, kjer je v veliki meri prisotna dvojina, tukajšnjim Slovencev težji del slovenskega prapisa.

bova se umorila, ne bova se ogrožala. Samo bova. Ohdajava v točno določenih časovnih razmikih vsak po svojih opravkih, to nama je postala samoumevna navada, ki se je drživa. Počasi pospravljava hišo, jo urejava. Postaja pravi dom. Urejen dom. Hiša nama postaja dom. Stvari postavljava tako, da niti ne veva, kdo je kaj kdaj kam postavil. Je nekaj, v čemer se celo dopolnjujeva v takšni meri, da ni prave ločnice...postaviva tako...tako... Za trenutek me je obšla misel, da samo eden od naju pospravlja in ureja, če se nisem natačno spominjal, da sem počel... da sem delal... morda on... Potem nisem več o tem premišljeval. Živela sva tam.

Vesel sem, da sem se vrnil domov. Nekega dne se bova srečala. Nekega dne se bom srečal. Ne bom se trudil in skušal izvesti kaj na silo. Prišlo bo samo po sebi. Mnoge stvari pridejo same od sebe, mnoge ne, mnogih ni nikoli. Sva hišna duhova. Sva si hišna duhova. Četudi bi se videla, bi verjetno v tem obdobju ne verjela, namenoma, v obstoj drugega. Lahko da je resnično vse skupaj samo privid in prisluh. Lahko, da onega ni. Nemara celo mene ni. To je smešno in žalosno hkrati. Nihče ne razmišlja, če je. **(Iz romana SANJALNICA)**

Pripravila: Angelca Arandjelović

Sistematizirana telesna aktivnost določene vrste, intenzitete, pogostosti in dolžine poveča fizično sposobnost tako, da izboljša prenosni sistem kisika in energetskih snovi, stabilizira tudi nervni sistem. Gibanje in fizična aktivnost sta biološki potrebi človeka, če tega ni upadala delovna in življenska sposobnost. Telovadba je izredno pomembna v preprečevanju koronarne srčne bolezni s tem, da regulira telesno težo, metabolizem, sladkorja in masti v krvi in vpočasni zmanjševanje delovne sposobnosti, ki normalno nastaja s starostjo. Funkcionalna sposobnost organizma se popravlja in združuje pod pogojem da vadimo določeno vrsto vaj, ki stimulirajo splošno vzdržljivost. Vaje majhne intenzitete niso učinkovite za povečanje funkcionalne sposobnosti organizma, vaje srednje teže so koristne, prevelika fizična obremenitev je lahko škodljiva.

Rekreacija, kot oblika fizične kulture ima vse pozitivne vplive, ki jih ima tudi šport. Glede na šport, rekreacija ima prednost, ker ima možnost

POMEMBNOST TELOVADBE IN ŠPORTA ZA ZDRAVLJE

določanja intenzitete fizične obremenitve, v odvisnosti od življenske dobe in zdravstvenega stanja osebe. V rekreaciji je osnovna pobuda zabava in zadovoljstvo, pri športu pa zmaga.

Zdrave osebe, predvsem tiste, ki so v dobri fizični kondiciji imajo počasnejše in bolj učinkovito delo srca iz večih razlogov, med njimi je bistvena zmanjšana aktivnost simpatičnega nervnega sistema (vegetativno nervnega sistema) nastalega kot posledica sistematizirane telovadbe. Take osebe na začetku fizične aktivnosti imajo nižjo frekvenco srca (puls) in dosežejo maksimalno frekvenco pri večjem delu, kot osebe, ki fizično niso aktivne, torej bolj so vzdržljivi in lahko opravijo večja in bolj dolgotrajna dela. Sistematizirana telovadba poveča tudi kapaciteto pljuč v mirovanju.

Staranje je za enkrat nezadržljiv proces, vendar je dokazano, da se s sistematiziranim izvajanjem fizične aktivnosti lahko bistveno upočasni upadanje fiziološke rezerve organizma, katere vzrok je proces staranja. Sistematizirana fizična aktivnost izboljša prezračevnost pljuč v miru in pri naporu, pomaga ohraniti mišično maso, telesno težo, upočasni osteoporozo, posebno pa je zelo pomembna v preprečevanju različnih faktorjev koronarne bolezni. Izbor fizične aktivnosti je odvisen od življenske dobe, splošno zdravstvenega stanja

in predhodne aktivnosti osebe. Prednost imajo vaje, ki stimulirajo delo srca, krvotoka in dihanja. Za starejše je priporočljivo sprehajanje, tek, kolesarjenje, sobna gimnastika, plavanje, tek na smučkah in podobno. V določenih primerih, predvsem pri starejših in tistih, ki imajo težave, pred začetkom ukvarjanja s telovadbo, ali drugo obliko rekreacije, je nujno opraviti ergometrijsko testiranje. Pri doziranju fizične obremenitve ali rekreacije je treba biti zelo previden, predvsem pri bolnikih z angino pectoris (stabilno), hipertenzijo, težavo z ritmom srca itd. Tem skupinam bolnikom se določi manjša obremenitev odvisna od težine bolezni. Seveda, obstajajo bolniki pri katerih je fizični napor prepovedan - škodljiv (slabost srca z oteklina, nestabilna angina pectoris in drugo).

Na podlagi preiskav v zadnjih desetletjih je ugotovljeno, da je velikost rizika, ki ga doprinese fizična neaktivnost v razvoju arterioskleroze, približno tisti, ki jo naredijo ostali faktorji rizika, kot so hipertenzija, hiperlipidemija, sladkorna bolezen, kajenje in podobno.

Prof. dr. Marija Vindiš-Ješić.

internista-kardiolog

Prevedla:

Ljudmila Ivaz

Slovesni koncert slovenskih društev Novega Sada in Niša

V soboto, 10.06.2006 je bil Slovesni koncert slovenskih društev Novega Sada in Niša v dvorani niškega simfonijskega orkestra. Ali vrnimo se na začetek.

V soboto ob šestih zjutraj je nas štiriindvajset krenilo proti Nišu. V Nišu so nas dočakali ljubezni domačini iz Slovenske kulturne skupnosti "France Prešern". Priredili so nam lep sprejem v svojih prostorih v Mestni občini "Medijana". Potem smo šli do Čegra, spominskega obeležja v čast znane čegarske bitke, ki se je odigrala 1. julija 1809. Gospod Selomir Marković-Sele, kustos, nam je na zelo zanimiv način opisal kako je potekala bitka na Čegru. Pogoščeni smo bili s kavo, sokom, sadjem in domačini žganji. S Čegra smo odšli v hotel "Vidikovac" kjer smo se nastanili. Ob peti uri popoldne smo vsi skupaj odšli do niškega simfonijskega orkestra, kjer se je ob šesti uri začel slovesni koncert.

Na začetku se je predstavljal naš zbor, Zbor slovenskega društva "Kredarica" iz Novega Sada, z dirigentko Suzano Gros in klavirsko spremljavo Jožefa Ritera. Na programu so bile ljudske in duhovne pesmi. Nastopil je tudi naš moški kvartet z dvema pesmima. Nato sta se predstavili učenki pouka slovenščine pri učiteljici Angeli Arandelović z recitalom. Zobjubluz, Anreja Šifrerja je recitala Anita Nježić, in Bogneđaj da bi crknu televizor, Adija Smolarja je recitala Sandra Ludrovan. Dejana Sekulić, članica niškega zbora je zaigrala na violini Preludium E-dur za solo violino (J.S.Bach). Zbor Slovenske kulturne skupnosti "France Prešern" z dirigentom Mr. S.Kodelom in klavirsko spremljavo Mr. Nenada Stošića se je predstavil s ljudskimi in du-

hovnimi pesmimi. Na koncu koncerta, sta oba zbora skupaj zapela Ave verum corpus (W.A.Mozart). Druženje se je nadaljevalo v klubu "Simfonija" poleg Niškega simfonijskega orkestra. Za atmosfero v klubu je poskrbel naš moški kvartet, tako da smo vsi skupaj preživeli en lep večer.

V nedeljo nas je zbudil dež. Obiskali smo Čele kulo, edinstveni spomenik, z vzdanimi lobanjami srbskih upornikov, ki so jih Turki v znak maščevanja pozidali po bitki na Čegru. Potem smo šli v Medijano, antično nahajališče, ki je na poti Niš-Niška Banja. Medijana nam priča o bogatstvu in sijaju carskega Naisa. Odkriti so dobro ohranjeni ostanki cesarske palače s peristilom,

luksuzni mi vilami, z mozaičnimi tli, sakralnimi objekti (baptisterijum-krstilnica), gospodarska poslopja s pitosima, terme, cistrenami za vodo, ostanki utrdbe in drugimi zgradbami, ki nam pripovedujejo o kulturi in razkošju Naisa v času vladanja cara Konstantina. Pot nas je dalje vodila v Niško Banjo. Vzeli smo si eno uro za obisk in ob

13.uri smo krenili proti Novemu Sadu. Domov smo prišli v nedeljo, ob sedmih zvečer.

Zahvaljujemo se našim gostiteljem na gostoljubju in prijaznosti kot na prelepem koncertu, ki smo ga skupaj priredili in se veselimo skorajšnjemu ponovnemu srečanju.

Sandra Ludrovan

Foto: **Emil Volkar, st.**

ZGODOVINA SLOVENCEV (4)

Po nemškem bombardiranju Beograda aprila 1941 je Kraljevina SHS razpadla. Ozemlje Slovenije so razkosali trije okupatorji: Nemci, Italijani in Madžari. Nemci so Slovence vpoklicali v svoj vojsko, prebivalstvo izseljevali v Srbijo in pošiljali v delovna koncentracijska taborišča po nemškem Rajhu in Italiji. Komunistična partija je po napadu Nemčije na SZ organizirala oborožen odpor: toda njeno nasilje nad civilnim prebivalstvom in politični umori so spodbudili ustanovitvev protikomunističnih vaških straž. Zaradi monopolne vloge komunistov v Osvobodilni fronti (OF), ki so si z Dolomitsko izjavo podredili druge ustanovne skupine v osvobodilnem boju, je prišlo v Sloveniji do državljanske vojne in revolucije. Po kapitulaciji Italije so se 1943 začeli organizirati slovenski domobrani, ki so ob koncu vojne pobegnili na avstrijsko Koroško, od koder so jih angleški zavezniki vrnili Titovim partizanom; več kot 10.000 domobrancev in civilistov je končalo v povojnih pobojih po vsej Sloveniji. Veliko Slovencev je tedaj odšlo v politično emigracijo, predvsem v Argentino, Severno Ameriko in Avstralijo. Slovenska partizanska vojska se je morala 1945 umakniti s Koroške in iz Trsta; bila je vključena v enotno jugoslovansko armado.

Po koncu vojne je postala Slovenija ljudska socialistična republika v okviru federativne Jugoslavije, ki se je uredila

po vzoru Sovjetske zveze. Odpravljene so bile politične stranke in svobodne volitve, vodilni položaj je imela komunistična partija in njene transmissijske organizacije (SZDL, ZSM), izpeljana je bila nacionalizacija podjetij, agrarna reforma, uvedeni centralno planiranje in petletni industrijski načrti, kultura in znanost

taciji Janeza Janše začel vojaški sodni proces proti četverici publicistov. Z Majniško deklaracijo 1989, ustanovitvijo prvih političnih strank (Slovenska kmečka zveza, Slovenska demokratična zveza, koalicija Demos) in izstopom ZKS iz ZKJ je bila pripravljena osamosvojitvev Slovenije.

Kranj - za Ljubljano, Mariborom in Celjem, 4. mesto po velikosti v Sloveniji (ima okoli 34.000 prebivalcev)

sta bili pod ideološkim nadzorom. Spor s prosovjetskim Informbirojem je Jugoslavijo (in z njo Slovenijo) približal Zahodni Evropi in ZDA; odločila se je za sistem delavskega samoupravljanja, ki se je razrasel v politični delegatski sistem. Ves čas svojega obstoja (do 1991) se je Jugoslavija opirala na vmesni položaj in gojila politiko nevmešavanja in aktivne koeksistence ter spodbujala in vodila politiko neuvrščenosti. Kljub socializmu je več deset tisoč ekonomskih izseljencev (zdomcevi) odšlo na delo v Zahodno Evropo in čezoceanske dežele. Po letu 1968 se je zaradi ustavnih sprememb začel krhati federalizem; po odstranitvi liberalnih politikov, tehnokratov in nacionalistov je desetletje do Titove smrti (1980) obvladovala trda roka partije. Mednacionalna nasprotja, zlasti srbski nacionalizem, so tedaj razbila Jugoslavijo; v Sloveniji so se pisatelji najprej uprli poenotenju pouka književnosti in pozneje izstopili iz jugoslovanske pisateljske zveze. Spomladi 1987 je izšla 57. številka Nove revije s prispevki za slovenski nacionalni program; maja 1988 se je po are-

Julija 1990 je slovenska skupščina sprejela Deklaracijo o suverenosti RS, razveljavila vrsto jugoslovanskih predpisov in prenehala pošiljati Slovence v jugoslovansko armado. 23. decembra 1990 je bil izveden plebiscit, ki je izglasoval suverenost Slovenije; ta je 26. junija 1991 razglasila samostojnost. Po kratki desetdnevni vojni, ko je jugoslovanska vojska hotela preprečiti odhod Slovenije iz SFRJ, je bila 1. oktobra 1991 uveljavljena dejanska suverenost. Slovenijo so v začetku 1992 mednarodno priznali Vatikan in Evropska zveza, aprila tudi ZDA; maja je bila sprejeta v OZN. Z novo ustavo je postala parlamentarna republika, ki jo vodita parlament in predsednik republike. Dobila je svojo vojsko in denar. Izvedena je bila denacionalizacija in privatizacija družbene lastnine. Od 1993 je Slovenija članica Sveta Evrope, od marca 2004 članica Nata in od maja 2004 Evropske zveze.

K o n e c

(Slovenski koledar 2005; Izdala Založba Nova revija, d.o.o. Ljubljana 2004)

IN MEMORIAM

S poštovanjem se bomo spominjali članov našega Društva, ki so umrli v preteklih treh mesecih 2006 leta

STANISLAV ŠESEK
(november 1937
- maj 2006)

Prof. dr. MIRKO KRIŽNAR
(oktober 1923 - maj 2006)

Hvala jim za lepo druženje in aktivnosti v našem Društvu.

Društvo Slovencev "Kredarica" v Novem Sadu